

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/99/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5821200905
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erik Varga
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5821200905.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Erika Vargu a členov senátu - sudcov JUDr. Marty Mochnáčovej (sudca – spravodajca) a JUDr. Róberta Urbana, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX. X. XXXX, bytom C. XX, adresa na doručovanie: D. XXX, proti žalovanej: E. F., nar. XX. X. XXXX, bytom G. – H., I. XXXX/XX, právne zastúpená spoločnosťou Advokátska kancelária SLAMKA & Partners s. r. o., so sídlom Dolný Kubín, Radlinského 1735/29, o zaplatenie 11.349 eur s príslušenstvom, na základe odvolania žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 7C/24/2021-114 zo dňa 9. 1. 2023 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje vo výrokoch I. a IV.

Odvolanie žalobkyne proti výroku III. odmieta.

Rozsudok súdu prvej inštancie o s t á v a nedotknutý vo výroku II.

Žalovaná má voči žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd (ďalej v texte aj ako súd prvej inštancie) napadnutým rozsudkom zamietol žalobu o zaplatenie 11.349 eur s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne od 25. 5. 2021 do zaplatenia (výrok I.). Vo zvyšnej časti konanie zastavil (výrok II.). Návrh žalobkyne na prerušenie konania zamietol (výrok III.). Napokon rozhodol, že žalobkyňa je povinná nahradiť žalovanej trovy konania v rozsahu 100 %, ktoré budú vyčíslené v uznesení vydanom po právoplatnosti rozsudku (výrok IV.).

2. V dôvodoch svojho rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa sa voči žalovanej domáhala vrátenia daru (pozemkov), eventuálne zaplatenia sumy 11.349 eur s príslušným úrokom z omeškania, a to na tom skutkovom základe, že po uzatvorení darovacej zmluvy sa k nej a jej synovi J. F. žalovaná správala tak, že hrubo porušila dobré mravy. Vo vzťahu k petitu týkajúcemu sa vrátenia daru okresný súd zastavil konanie z dôvodu späťvzatia žaloby postupom podľa § 145 ods. 2 CSP. Zvyšná časť sa týkala bezdôvodného obohatenia zodpovedajúceho hodnote pozemkov, ktoré boli žalovanej darované a ktoré previedla ďalšej osobe. Žalobkyňa argumentovala tým, že žalovaná sa dopustila správania hrubo porušujúceho dobré mravy tým, že požadovala od žalobkyne sumu 10.000 eur pod hrozbou, že rodinný dom, v ktorom žalobkyňa býva, odpojí od elektriny, čo napokon aj urobila a len vďaka neodkladnému opatreniu sa podarilo zabrániť odpojeniu vody. Žalobkyňa toto správanie považovala za vydieranie, pretože žalovaná vedela, že žalobkyňa v tomto dome býva, že je tehotná, že ide zima a napriek tomu ju chcela prinútiť zaplatiť spomínanú sumu.

3. Okresný súd toto správanie žalovanej neposúdil ako hrubo odporujúce dobrým mravom, pretože to bola žalovaná, ktorá na základe požiadavky žalobkyne uzavrela úverovú zmluvu za účelom financovania bývania v prospech žalobkyne. Nesplácanie splátok riadne a včas mohlo viesť k riziku, že voči žalovanej

by boli vymáhané nesplatené splátky úveru zo strany banky. Súd odkázal na súvislosť uvedeného konania s konaním vedeným pod sp. zn. 7C/28/2020, v ktorom sporové strany vystupujú v opačnom procesnom postavení a predmetom ktorého je vypratanie domu (a pozemkov). Na jeho výstavbu boli použité peniaze z úveru, ktorý spláca žalovaná. Žalobkyňa v spore nevyvrátila tvrdenie žalovanej, že napriek svojmu prísľubu, že bude splácať splátky úveru riadne a včas, tak neurobila a splátky úveru bola nakoniec donútená zaplatiť žalovaná zo svojich peňažných prostriedkov. Súd prvej inštancie odkázal na judikatúru, z ktorej vyplýva, že pri posudzovaní, či určité konkrétne správanie obdarovaného možno považovať za hrubé porušenie dobrých mravov, treba vychádzať z princípu vzájomnosti. To znamená, že treba brať do úvahy a hodnotiť aj správanie darcu, zistiť, či tento sa sám nespráva voči obdarovanému v rozpore s dobrými mravmi. Okresný súd tak dospel k záveru, že v danej veci žalovaná síce od žalobkyne žiadala sumu 10.000 eur, no učinila tak až na základe toho, že žalobkyňa aj napriek tomu, že sa na to zaviazala, riadne nesplácala splátky úveru, ktorý si žalovaná zobrala na zabezpečenie bývania žalobkyne.

4. Pokiaľ žalobkyňa tvrdila, že žalovaná sa správa v hrubom rozpore s dobrými mravmi aj tým, že neakceptovala požiadavku svojho brata J. F. na zaplatenie 32.000 eur, ktoré investoval do rodinného domu vo vlastníctve žalovanej, ani uvedené nebolo možné posúdiť v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka. Je totiž právom žalovanej, aby sa voči požiadavke J. F. bránila spôsobom, ktorý považuje za vhodný. Uvedená pohľadávka je sporná a je predmetom súdneho konania.

5. Okresný súd zamietol návrh žalobkyne na prerušenie konania, ktorý bol odôvodnený podaním návrhu na obmedzenie spôsobilosti žalovanej na právne úkony. Dané konanie prebieha na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 36Ps/1/2022. Podľa žalobkyne je tu predpoklad, že žalovaná z dôvodu svojej neliečenej duševnej choroby je nástrojom v rukách iných osôb, ktoré túto situáciu zneužívajú a žalovanou manipulujú, pričom táto nechápe zmysel svojho konania. Súd však nemal pochybnosť o tom, že žalovaná chápe zmysel a dôsledky súdneho konania; svoj názor oprel o výsluch žalovanej v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/28/2020. Táto sa vyjadrovala jasne a relevantne v rámci spontánnej časti výpovede, zároveň na otázky svojho zástupcu a protistrany, prípadne súdu odpovedala primerane a zrozumiteľne. Ak by aj bolo pravdivé tvrdenie žalobkyne, že žalovaná trpí psychickým ochorením, uvedené nie je dôvodom na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony.

6. Napokon súd prvej inštancie zamietol návrhy na výsluch sporových strán a jednotlivých svedkov, pričom poukázal na skutočnosť, že niektoré výsluchy už boli vykonané v súvisiacich konaniach, resp. išlo o nadbytočné dôkazy.

7. Pokiaľ ide o trovy konania, rozhodol okresný súd v zmysle princípu úspechu vo veci podľa § 255 ods. 1 CSP.

8. Proti rozsudku okresného súdu podala odvolanie žalobkyňa, ktorá sa domáhala zrušenia napadnutého rozhodnutia a vrátenia veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

9. Uviedla, že nemožno hovoriť o splnení procesných podmienok, keď sú zjavné pochybnosti o spôsobilosti účastníka na právne úkony. Súd bol informovaný o tom, že bol podaný návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony žalovanej. Dôvodom takého návrhu je, že žalovaná v dôsledku svojej neliečenej duševnej choroby nerozumie konaniu a je fakticky nástrojom v rukách iných osôb, ktoré takýto jej stav zneužívajú, žalovanou manipulujú a táto nechápe zmysel svojho konania. Tvrdenie súdu, že z priameho osobného kontaktu so žalovanou nepovažuje za osvedčené tvrdenie, že žalovaná nebola schopná vystupovať v súdnom konaní, možno vnímať ako účelovú úvahu sudkyne odtrhnutú od objektívnej reality, resp. snažiacu sa prekrútiť objektívnu skutočnosť. Odkázala tiež na zvukový záznam z pojednávania vo veci 7C/28/2020, pričom upriamila pozornosť na pripojené CD.

10. Ďalej odvolateľka argumentovala tým, že okresný súd vo veci nevykonával v podstate žiadne dokazovanie, len neurčito a účelovo odkázal, že strany by uviedli skutočnosti, aké už uviedli v iných konaniach a neumožnil stranám klásť si otázky, pričom práve výsluch procesných strán vrátane výsluchu žalovanej zameraný na predmet žaloby v tomto konaní považovala žalobkyňa za kľúčový jednak pre objasnenie skutkových okolností, jednak pre zistenie, či žalovaná vôbec rozumie účelu a predmetu súdneho konania. Je zjavné, že právny zástupca žalovanej sa doslova desí výsluchu žalovanej pred súdom. Súdne konanie tak, ako prebehlo na prvostupňovom súde, zjavne nezodpovedá právu na spravodlivý proces, kde sa náležite objasňujú všetky podstatné skutočnosti potrebné pre rozhodnutie súdu. Prvostupňový súd rozhodol na základe dohadov, predpokladaných výpovedí žalovanej, svedkov k prejednávanej veci a jeho rozhodnutie vykazuje zjavné znaky arbitrárnosti.

11. Žalovaná vo vyjadrení k podanému odvolaniu navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť. Tvrdenia žalobkyne ohľadom jej zdravotného a duševného stavu považovala za bezpredmetné, keďže neexistuje

nijaká pochybnosť o jej spôsobilosti na právne úkony. Žalobkyňa v aktuálnom konaní chcela preukazovať skutočnosti, ktoré boli už preukázané v predchádzajúcom konaní. Vzhľadom na uvedené sa okresný súd správne vysporiadal so všetkými procesnými návrhmi žalobkyne. Žalobkyňa voči žalovanej iniciovala množstvo konaní, v rámci ktorých uplatňuje nedôvodné plnenia, pričom akonáhle sa ukázalo, že nemôže byť v týchto konaniach úspešná, uchýlila sa k postupu, ktorým spochybňuje zdravotný stav žalovanej. Nebolo nikdy v úmysle žalovanej akýmkoľvek spôsobom v rozpore s dobrými mravmi konať voči svojej matke a nikdy tak ani nekonala. Práve žalovaná je tá, ktorá je správaním svojej matky dotknutá a možno konštatovať, že práve matka sa správala voči nej spôsobom, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi. Žalovaná vyslovila súhlas s úvahami okresného súdu, ktorý poukázal na potrebu skúmania vzájomnosti v správaní darcu a obdarovaného.

12. Žalobkyňa v následnom stanovisku k vyjadreniu žalovanej odkázala na svoje odvolanie a vyjadrila nespokojnosť so zamietnutím žaloby bez vykonania akéhokoľvek dokazovania, navyše bez pripojenia aj „samotného spisu“ a oboznámenia sa s ním. Výpoveď strany z iného konania sa podľa nej nedá považovať za všeobecne známu skutočnosť a rozhodne súd nemôže mať vedomosť, čo uvedie strana v aktuálnom súdnom konaní. Poukázala tiež na rozsudok a neodkladné opatrenie vydané v konaní Okresného súdu Námestovo sp. zn. 12C/38/2019, potvrdené Krajským súdom v Žiline.

13. Napokon, žalovaná v písomnej reakcii na vyjadrenie žalobkyne zopakovala svoju požiadavku na potvrdenie napadnutého rozsudku a konšatovala, že okresný súd rozhodol vo veci v súlade so zákonom. Okresný súd správne vyhodnotil snahu žalobkyne účelovo a nehospodárne predlžovať predmetné súdne konanie. Zdôraznila, že súd má povinnosť postupovať v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Žalobkyňa vo veci navrhovala vykonať dôkazy len na preukázanie skutočností, ktoré už boli jednoznačne preukázané na základe tých istých dôkazov v predchádzajúcom konaní u toho istého sudcu. Pokiaľ ide o návrh na vykonanie dokazovania celým súdnym spisom, k tomu sa zákonná sudkyňa viackrát vyjadrila, že spis ako dôkaz nie je možné vykonať a strana, ktorá navrhuje vykonanie dôkazu, má povinnosť odkázať na jednotlivé a konkrétne listiny, ktoré navrhuje z predmetného spisu vykonať.

14. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 ods. 1 CSP), po zistení, že odvolanie podala subjektívne legitimovaná (neúspešná) strana sporu (§ 359 CSP), v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s ustanovením § 219 ods. 3 CSP toto rozhodnutie vo výroku I. a v závislom výroku IV. podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Odvolanie proti výroku III. odmietol postupom podľa § 386 písm. c) CSP. Vo výroku II. ostal rozsudok okresného súdu nedotknutý.

15. Podľa § 357 písm. n) CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o prerušení konania podľa § 162 ods. 1 písm. a) a § 164 CSP.

16. Zo znenia citovaného ustanovenia vyplýva, že zákon pripúšťa možnosť podať odvolanie proti uzneseniu o prerušení konania. V danom prípade však súd prvej inštancie podanému návrhu na prerušení konania nevyhovel, pričom proti zamietajúcemu uzneseniu odvolanie nie je prípustné. Odvolací súd z uvedeného dôvodu žalobkyňou podané odvolanie proti výroku o zamietnutí návrhu na prerušení konania podľa § 386 písm. c) CSP odmietol (viď napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 4. 12. 2018, sp. zn. 1Obo/15/2018).

17. Následne, pokiaľ ide o „vecnú“ odvolaciu argumentáciu formulovanú v opravnom prostriedku, krajský súd primárne poukazuje na zodpovednosť odvolateľky za obsahové vymedzenie odvolania, s čím je spojené oprávnenie odvolacieho súdu preskúmať rozhodnutie len v rámci vznesených odvolacích námietok (viazanosť odvolacími dôvodmi podľa § 380 ods. 1 CSP). V predmetnej spojitosti je tiež nevyhnutné zdôrazniť, že okrem odvolacej argumentácie predostretej/vymedzenej žalobkyňou v odvolacej lehote, táto (žalobkyňa) v rámci odvolacej repliky formulovala (v porovnaní s odvolaním) nové tvrdenia vo vzťahu k nutnosti pripojenia nešpecifikovaného spisu a odkaz na civilný spor vedený na okresnom súde pod sp. zn. 12C/38/2019. Išlo teda tvrdenia vyslovené po uplynutí lehoty na podanie odvolania, z ktorého dôvodu na tieto nemohol z hľadiska základu odvolacieho prieskumu krajský súd prihliadať (§ 365 ods. 3 CSP).

18. Podstata (včas uplatnenej) odvolacej argumentácie žalobkyne potom spočíva v dvoch okruhoch námietok – prvý sa týkal konania o obmedzení spôsobilosti žalovanej na právne úkony, druhý odkázal na nesprávny spôsob dokazovania, resp. jeho nevykonanie.

19. Hoci krajský súd odmietol odvolanie proti výroku rozsudku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania, konanie o obmedzení spôsobilosti žalovanej na právne úkony, ktoré podľa odvolateľky malo súvisieť s aktuálnym sporom, však bolo označené v odvolaní ako relevantné z hľadiska skúmania procesných podmienok, preto sa touto námietkou bolo nutné zaoberať v rámci vecného prieskumu napadnutého rozhodnutia.

20. V danej súvislosti však odvolací súd dospel k záveru, že vedenie konania o obmedzení spôsobilosti žalovanej na právne úkony nie je pre aktuálny spor právne významné. Prerušenie konania, tak ako to požadovala žalobkyňa, by totiž mohlo prichádzať do úvahy v prípade takého konania, ktoré má súvis s predmetom aktuálneho sporu (viď ustanovenia § 162 a § 164 CSP). Konanie vedené na Okresnom súde Prešov, na ktoré poukázala žalobkyňa, však v prezentovanom kontexte (že žalovaná nedokáže chápať priebeh konania) nemá z hľadiska vecného (vymedzenia predmetu sporu) relevantný súvis s konaním o vrátenie daru.

21. Súčasne je potrebné zdôrazniť, že pokiaľ žalovaná nebola doposiaľ obmedzená na svojej spôsobilosti konať pred súdom, z hľadiska procesného práva disponuje plným rozsahom práv. Taktiež treba pripomenúť, že žalovaná, je zastúpená advokátom, preto spochybňovanie naplnenia jej práv ako strany sporu nie je dôvodné. Napokon, predmetné tvrdenie žalobkyne, že žalovaná nebola spôsobilá vystupovať v konaní, smeruje na podporu procesných práv protistrany, nie vlastných práv odvolateľky.

22. K odvolacej argumentácii týkajúcej sa nesprávneho dokazovania sa žiada uviesť, že z tejto nevyplýva, ktorý konkrétny výsluch svedka považovala žalobkyňa za relevantný a (predovšetkým) na potvrdenie ktorého skutkového tvrdenia mal byť vykonaný. Ak poukázala na potrebu vypočutia strán sporu, ide v zásade o tzv. podporný dôkaz (§ 195 ods. 1 CSP – „Na návrh môže súd nariadiť výsluch strany o tvrdených skutočnostiach, ktoré v konaní vyšli najavo, ak ich nemožno preukázať inak“), preto jeho vykonanie by malo byť osobitne odôvodnené s odkazom na konkrétne tvrdenie (rovnako ako v prípade návrhu na výsluch svedka) a na nemožnosť preukázania daného tvrdenia iným spôsobom. Takto však žalobkyňa svoju odvoláciu argumentáciu nevysvetlila; len vo všeobecnosti opísala podľa nej „neštandardný“ postup súdu, ktorý odkázal na iné súdne konania.

23. Vychádzajúc z neopodstatnenosti odvolacích dôvodov krajský súd potvrdil napadnutý rozsudok v meritornej časti (napadnutý výrok I.), ako aj v závislom výroku o trovách konania, vo vzťahu ku ktorému žalobkyňa neprezentovala žiadne konkrétne odvolacie dôvody.

24. O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1 CSP, pričom vychádzal z plného úspechu žalovanej v odvolacom konaní (resp. sčasti z procesnej zodpovednosti žalobkyne za odmietnutie odvolania). O výške trov konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku súdny úradník súdu prvej inštancie.

25. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie z dôvodov vymedzených v § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch vymedzených v § 429 ods. 2 CSP.